

Hoe corona de Amerikaanse verkiezingsuitslag beïnvloedde

Posted on 28 november 2020 by Paul Hekkens

Inmiddels lijkt ook Trump zelf zich erbij neer te leggen dat hij de verkiezingen verloren heeft. De meeste rechtszaken en hertellingen veranderen de uitkomst niet. De kans bestaat dat hij het over vier jaar weer gaat proberen. Maar als we kijken naar zijn verlies, dan is niet te ontkennen dat corona daarin een grote rol speelt.

Aankondiging vaccin ná verkiezingen

Inmiddels zijn er drie vaccins in aantocht, en het ziet ernaar uit dat het er nog meer worden. Maar tot en met de verkiezingen in de VS was onduidelijk dat er een werkzaam vaccin zou komen. Was het Pfizer/BioNTech-vaccin één week eerder met voorlopige testresultaten in het voetlicht getreden, dan had Donald Trump zich kunnen opmaken voor een tweede termijn. In de eindspurt van de verkiezingen had hij dan nog kunnen scoren met: zie je wel, ik heb het toch altijd gezegd dat het vaccin eraan komt. Dat Pfizer/BioNTech hebben afgezien van financiering door de Amerikaanse overheid, zou slechts een onbeduidende voetnoot zijn geweest. Wat we dan echter niet hadden geweten, was dat Trump ook zonder dat vaccin op een

haar na de verkiezingen had gewonnen. In veel staten is de overwinning van Biden immers nipt. Door het *the winner takes all* principe gaan dan toch alle kiesmannen naar Biden. Zo komt hij aan zijn overwinning. Zo is ook Trump in 2016 aan zijn overwinning gekomen.

Hoewel Biden de verkiezingen wint, is het Trump geweest die de kiezers in beweging heeft gebracht. Niet alleen heeft hij opvallend veel kiezers achter zich weten te verzamelen, ook zijn er veel kiezers naar de stembus gegaan, niet omdat ze Biden wilden, maar juist omdat ze Trump niet wilden. Trump heeft dus ook zijn tegenstanders gemotiveerd naar de stembus te gaan.

De besmetting van Trump

Dikwijls wordt gezegd dat covid-19 Trump de das heeft omgedaan. Letterlijk gezien is dat natuurlijk zo. Net als Boris Johnson in Groot-Brittannië en Jair Bolsonaro in Brazilië is hij besmet geraakt. Dat is nu niet bepaald een blijk van het feit dat je de risico's rond het virus goed inschat. Toch wist Trump zijn besmetting in zijn voordeel te benutten. Zijn snelle genezing had iets van de herrijzenis van Jezus Christus. Het tafereel had ook iets van een moedige militair die zich niet bekommert om de schrammen die hij tijdens de oorlog heeft opgelopen. Bovendien toonde zijn genezing aan dat er weldegelijk werkzame medicijnen op komst waren. Inmiddels is het medicijn waarmee hij behandeld is, goedgekeurd door de Amerikaanse medicijnwaakhond FDA.

Het coronabeleid van Trump

Hen je het over de invloed van corona op de verkiezingsuitslag, dan wordt het eerste gedacht aan het coronabeleid van Trump. Dat beleid zou niet deugen. Maar zoveel anders dan in Europese landen was dat beleid nu ook weer niet. Als Trump begin maart zegt dat alles prima onder controle is, dan is dat niet veel anders dan dat het RIVM begin februari zegt niet te verwachten dat het virus in Nederland opduikt.

Eerder dan Mark Rutte in Nederland neemt Trump drastische maatregelen. Zo legt hij al op 13 maart al het personenverkeer vanuit de Schengenlanden naar de VS voor 30 dagen stil. Zoals Mark Rutte te rade gaat bij Jaap van Dissel, zo luistert Trump naar de adviezen van Anthony Fauci. Om de economie te stutten komt er

een hulppakket van 1.200 miljard dollar.

Hydroxychloroquine

Trump zet ook programma's in werking om medicijnen en vaccins tegen covid-19 te ontwikkelen. Hij bestelt ook miljoenen doses hydroxychloroquine omdat hij hoopt met dit oude medicijn de epidemie onder controle te krijgen. Jammer genoeg leidt het medicijn niet tot genezing van ziekenhuispatiënten. Of het wel ingezet had kunnen worden in een vroeg stadium van de ziekte, is mij nog steeds niet duidelijk. Maar zelfs al is het achteraf een volkomen zinloze bestelling gebleken, dan nog wegen die paar miljoen aan kosten niet op tegen de kosten die voorkomen hadden kunnen worden als het medicijn wel had gewerkt.

Wel kan gezegd worden dat de communicatie van Trump rond het coronavirus niet altijd gelukkig was. Volgens de Belgische politicus Theo Francken is het probleem dat Trump geen slecht nieuws kan overbrengen. Via allerlei kunstgrepen maakt hij er dan toch goed nieuws van. Het probleem is dus eerder coronacommunicatie dan coronabeleid.

Stemmen per post

Dat Trump het niet tot zijn herverkiezing heeft gered, is ook toe te schrijven aan de vele stemmen per post. Gezegd wordt dat vooral Democraten bang zijn corona op te lopen, en dat daarom vooral zij per post hebben gestemd. Tegelijkertijd is het zo dat juist *African-Americans* veel per post hebben gestemd en dat zij juist getroffen zijn door het virus. Onduidelijk blijft dan hoe de zwarte gemeenschap overmatig besmet kan raken, juist als deze zich voorzichtig gedraagt. Wellicht is er een andere reden waarom *African-American*s zoveel per post hebben gestemd. Waar weinig aandacht naar uitgaat, is dat per post stemmen allerlei nieuwe mogelijkheden biedt om stemmen te ronselen, en dat dit juist werkt bij bevolkingsgroepen die traditiegetrouw niet de moeite nemen om naar het stembureau te gaan.

Een kruisje bij 'Biden'

Van *African-Americans* is bekend dat de animo om te stemmen vrij laag ligt. Ook is bekend dat de zwarte gemeenschap, als zij stemt, voor het overgrote deel voor de Democraten kiest. Wat je dan als stemmenronselaar van de Democraten kunt doen, is de hele afhandeling van de stemprocedure voor je rekening nemen. Als

stemgerechtigde hoef je dan alleen nog maar een kruisje bij 'Biden' te zetten, en het formulier ondertekenen. Vervolgens doet de ronselaar de brief voor je op de post.

Je kunt als ronselaar zelfs zover gaan dat je de postzegel betaalt. Ook kun je de medewerking staken als de stemgerechtigde dan toch niet op de Democratische kandidaat wenst te stemmen. Of je zegt niets, maar vist de Republikeinse stem er na het bezoek gewoon tussenuit. Als het zo is dat kiezers eerst een aanvraag moeten doen om per post te kunnen stemmen, dan kan de ronselaar ook dat voor de kiesgerechtigde regelen.

Niet elke stem is gelijk

Wat de ronselaar doet is dus niet zo zozeer overtuigen om voor Biden te stemmen, als wel dat gemakkelijk en aantrekkelijk maken. Punt is niet dat dit fraude zou zijn. Als je tenminste het uitbrengen van een stem niet beloond met een presentje, dan is dat waarschijnlijk niet het geval. Anders had Trump daar in zijn rechtszaken ook wel meer gewag van gemaakt.

Maar wel is het zo dat er door het ronselen een groot verschil ontstaat tussen stemmen per post, en stemmen in het stemlokaal. Een vergemakkelijkt uitgebrachte stem is niet gelijkwaardig aan een met moeite uitgebrachte stem. Dat zou een kwestie voor de Republikeinen kunnen zijn om aan het *Supreme Court* voor te leggen. Mocht dat lukken, dan is het niet uitgesloten dat het *Supreme Court* tot de conclusie komt dat het principe van gelijke monniken, gelijke kappen, ofwel *one man, one vote* geschonden is. Niet elke stem is gelijk.

George Floyd

Maar er is nog een derde manier waarop corona de verkiezingen beïnvloed heeft. En dat zijn de vaak gewelddadige demonstraties onder leiding van *Black Lives Matter* naar aanleiding van het overlijden van George Floyd door politieoptreden. Juist het gevaar van coronabesmetting maakt deze demonstraties des te grimmiger. Besmetting wordt namelijk als wapen ingezet. Voor een deel is dat ook een wapen dat de demonstranten tegen zichzelf inzetten. De kans is immers niet denkbeeldig dat ze elkaar besmetten. Maar ook omstanders en politieagenten die de demonstraties begeleiden, lopen verhoogd risico op besmetting. En, zoals dat nu eenmaal met een epidemie is, naarmate er meer besmettingen zijn, zullen ook

meer mensen besmet raken. Dan kan die besmetting uiteindelijk bij iedereen terecht komen. Demonstreren in coronatijd is, als dat niet heel gedisciplineerd gebeurt, dus altijd dreigen met besmetting, dus altijd dreigen met geweld.

Vraag is vervolgens welke invloed dit geweld heeft op de stembusgang? Enerzijds vormen de protesten voor Trump een gelegenheid om zich te profileren als de kandidaat die voor *law and order* staat. Wellicht hebben de rellen Trump zodoende heel wat stemmen opgeleverd. Vraag is echter of het Biden méér stemmen heeft opgeleverd dan Trump.

Van geweld naar democratie?

Je zou kunnen zeggen dat de gewelddadige demonstraties de onvrede die leeft bij de zwarte gemeenschap gekanaliseerd heeft in een democratisch proces. In plaats van te demonstreren, heeft de onvrede een uitlaatklep gevonden in een stem tegen Trump, dus voor Biden. Van geweld naar democratie, hoe mooi toch!

Je kunt echter ook zeggen dat de protesten het democratisch proces onder druk hebben gezet, op een manier die niet meer democratisch is. Ik denk daarbij aan de verkiezingsoverwinning van de nationaalsocialisten in Duitsland die ook vooraf is gegaan door gewelddadig optreden van de SA. Waarschijnlijk zijn er nog veel meer voorbeelden.

Opruiend en intimiderend geweld

Het is niet denkbeeldig dat de Democraten onder leiding van Biden het geweld onder de vlag van *Black Lives Matter* gebillijkt hebben, ten eerste omdat het zich sowieso richtte tegen Trump en niet tegen hem, maar ook omdat ze accepteerden dat het geweld zou leiden tot meer stemmen voor Biden. Ten eerste politiseert het geweld de zwarte gemeenschap. Naast het ronselen is dit een tweede reden voor de hoge opkomst onder *African-Americans*. Maar ten tweede wekt het geweld ook intimiderend naar de andere bevolkingsgroepen toe. Die gaan dan al snel denken dat de geweldplegers wel gelijk zullen hebben. Geweld doet wonderen.

Te ontkennen valt allerminst dat de zwarte gemeenschap in de VS in een slechte toestand verkeert. Maar het staat allerminst vast, dat die te wijten is aan wat Biden in de VS en Mark Rutte in Nederland systemisch of structureel racisme noemen.

Over het hoofd wordt gezien dat andere etnische minderheden, zoals latino's en Aziaten veel minder last ondervinden van dat vermeende systemisch racisme.